

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

**IZVEŠTAJ REVIZIJE OPŠTINE ELEZ HAN
ZA FINANCIJSKU GODINU ZAVRŠENO SA 31 DECEMBROM 2018**

Priština, june 2019

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosova je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole i za svoj rad odgovara Skupštini Kosova.

Naša misija je da preko kvalitetnih revizija jačamo polaganje odgovornosti u javnoj upravi za efektivno, efikasno i ekonomično korišćenje nacionalnih resursa.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Ova revizija je izvršena u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na javnom sektoru kao i sa najboljim evropskim praksama.

"Univerzum Audit" Sh.p.k je izvršio reviziju Godišnjih Finansijskih Izveštaja Opštine Elez Han za godinu završenu 31. decembra 2018. u ime Nacionalne Kancelarije Revizije Republike Kosova.

Generalni Revizor je odlučio o mišljenju revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Opštine Elez Han u konsultaciji sa vođom projekata Mujë Gashi, ko je nadgledao reviziju.

Izveštaj je rezultat revizije izvršene od strane "Univerzum Audit" Sh.p.k. od strane vođe tima Besa Berisha , i članovi Qerim Qerimi, Laura Berisha i Eglantina Nikqi.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak.....	4
1 Delokrug i metodologija revizije.....	6
2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje.....	7
3 Finansijsko upravljanje i kontrola.....	10
4 Dobro upravljanje.....	16
5 Napredak u sprovođenju preporuka	19
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR.....	24
Dodatak II: Potvrдно pismo	27

Opšti sažetak

Izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa revizije Godišnjih finansijskih izveštaja Opštine Elez Han za 2018 godinu, koja obuhvaća Mišljenje Generalnog Revizora o Finansijskim Izveštajima. Pregled finansijskih izveštaja za 2018 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Naš pristup je uključio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup revizije je predstavljen u Spoljnom Planu Revizije, od datuma 19/11/2018.

Naša revizija je fokusirana na:

Nivo angažovanja za izvršenje revizije određen u zavisnosti od kvaliteta unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta Opštine Dragaš.

Mišljenje Generalnog Revizora

Ne modifikovano mišljenje

Godišnji Finansijski Izveštaji za 2018 godinu *predstavljaju objektivno i istinit prikaz* u svim materijalnim aspektima.

Isticanje pitanja

Mi skrećemo vašu pažnju na činjenicu da stanje kapitalnih investicija objavljeno u godišnjim finansijskim izveštajima u iznosu od 1,091,818 € ne poudara sa finansijskom iznosu nefinansijske imovine u registru imovine za razliku od 663,825 €.

Takođe, kapitalna imovina je precenjena za iznos od 32,305 €, podcenjujući imovinu ispod 1,000 € (e-imovina) kao rezultat pogrešnog prikazivanja.

Za opširnije vidite Odeljak 2.1 ovog Izveštaja.

Dodatak I, objašnjava vrste mišljenja prema MSVIR-a.

Glavni zaključci i preporuke**Odgovor uprave na reviziju 2018**

Predsednik je uzeo u obzir i složio se sa nalazima i zaključcima revizije i založio se da će adresirati date preporuke.

Nacionalna Kancelarija Revizije ceni saradnju menadžmenta i osoblja opštine tokom procesa revizije.

1 Delokrug i metodologija revizije

Revizija uključuje pregled i procenu finansijskih izveštaja i ostalih finansijskih podataka, kao u nastavku:

- Da li finansijski izveštaji daju pravilan i istinit prikaz finansijskih računa i pitanja za period revizije;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima;
- Da li su funkcije unutrašnje kontrole odgovarajuće i efikasne.
- Da li su preduzete odgovarajuće akcije za sprovođenje preporuka revizije.

Preduzeti rad revizije zasnovan je na proceni rizika. Analizirali smo aktivnosti Opštine Dragaš, nivo oslanjanja na menadžerskim kontrolama kako bi odredili nivo detaljnih testova, koji su potrebni za obezbeđivanje dokaza koji potkrepljuju mišljenje GR-a.

Naši postupci su uključili pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva, nadovezane supstancijalne testove kao i nadovezani aranžmani upravljanja do one mere koje mi smatramo potrebnim za efektivno obavljanje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao sveobuhvatno odslikavanje svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje se mogu izvršiti na sistemima i postupcima koji su delovali.

Odeljci u nastavku pružaju detaljniji sažetak nalaza naše revizije i preporuke u svakoj oblasti pregleda. Odgovori Menadžmenta na rezultatima revizije se mogu naći u Dodatku II

2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Revizija Godišnjih Finansijskih Izveštaja (GFI-a) uzima u obzir usaglašenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija koje su predstavljene u GFI-a, uključujući izjavu datu od strane Glavnog Administrativnog Službenika i Glavnog Finansijskog Službenika.

Izjava o predstavljanju GFI uključuje izvestan broj tvrdnji u vezi usaglašenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru GFI-a. Ove tvrdnje imaju za cilj da pružaju sigurnost Vladi da su im pružene sve relevantne informacije radi osiguranja da se može preduzeti postupak revizije.

2.1 Mišljenje Revizije

Ne-modifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja

Revidirali smo finansijske izveštaje Opštine Elez Han za godinu završeno sa 31 Decembrom 2018, koji uključuju izveštaj prijema i isplata u gotovom novcu, izveštaj o izvršenju budžeta kao i objašnjavajuće beleške finansijskih izveštaja.

Prema našem mišljenju, Godišnji Finansijski Izveštaji za godinu završno sa 31 decembrom 2018, predstavljaju pravilan i istinit prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (prema računovodstvu zasnovanom na gotovom novcu), Zakonom br. 03/L-48 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama) i Uredbom MF, Br. 01/2017 o godišnjem finansijskom izveštavanju budžetskih organizacija.

Osnova za Mišljenje

Izvršili smo reviziju u skladu sa Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. Verujemo da su dokazi revizije koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući za obezbeđivanje osnove za mišljenje.

Isticanje Pitanja

- Skrećemo vam pažnju na činjenicu da: stanje kapitalnih investicija objavljeno u godišnjem finansijskom izveštaju opštine iznosi 1,091,818 €. Imovina upisana u registar kapitalnih investicija opštine je u iznosu od 1,842,193 €, uključujući i postojeću imovinu registrovanu kod komisije 2018 godine u iznosu od 1,414,200 €. Kapitalne investicije realizovane tokom 2018 godine i one neregistrovane u registru imovine su u iznosu od 663,825 €.

- Kapitalna imovina su takođe precenjena za iznos od 32,305 €, podcenjujući imovinu ispod 1,000 € (e-imovina) za isti iznos kao rezultat loše klasifikacije

Naše mišljenje nije modifikovano za ovo pitanje.

Odgovornost Menadžmenta za GFI

Predsednik opštine Dragaš je odgovoran za pripremu i tačno predstavljanje Finansijskih Izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva na Javnom Sektoru – modifikovanog Finansijskog Izveštavanja na osnovu Računovodstva Gotovog Novca te je odgovoran za unutrašnje kontrole koje menadžment ocenjuje kao potrebnim za omogućavanje pripreme finansijskih izveštaja bez materijalno pogrešnih prikazivanja koje su uzrokovane bilo usred prevare bilo usred greške. To uključuje primenu Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama).

Predsednik Opštine, je odgovoran za obezbeđivanje praćenje procesa finansijskog izveštavanja Opštine.

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o GFI. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja.

Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi mogu da utiču na odluke koje se donose na osnovu ovih GFI.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI bilo da se ona pojavljuju usled prevare ili greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskih izveštaja.

2.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Zahteva se da Opština izveštava u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i sa ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo uzeli u obzir:

- Usklađenost sa Pravilnikom MF. Br. 01/2017 o Godišnjem Izveštavanju od Budžetskih Organizacija;
- Zahteve ZUJFO br. 03/L-048 (sa izmenama i dopunama);
- Usklađenost sa Finansijskim Pravilom br. 01/2013 i br. 02/2013;
- Akcioni plan za adresiranje preporuka;
- Zahteve Postupaka za Finansijsko Upravljanje i Kontrolu (FUK).
- Da li su GFI pripremljeni i dostavljeni MF u zakonski predviđanom roku;;
- Ak nacrt i završni plan nabavke je dostavljen u predviđanom roku; i
- Ako je Opština pripremila i podnela redovne tro-mesecne izveštaje Skupštini opštine i kopiju u MF.

Pored pokrenutih pitanja u revizorskom mišljenju, odnosno isticanja pitanja, GFI su pripremljeni u skladu sa formatom za izveštavanje, a potpisani su i dostavljeni u zakonskom roku u MF.

U kontekstu ostalih zahteva za spoljno izveštavanje, nemamo pitanja da naglasimo

2.3 Preporuke u vezi sa Godišnjim Finansijskim Izveštajima

Za gore navedeno pitanje daju se preporuke:

Preporuka B1 Predsednik treba da obezbedi da se izvrši analiza kako bi se utvrdili uzroci nalaza revizora. Potrebno je preduzeti konkretne akcije za jačanje kontrola u procesu plaćanja kako bi se izbeglo plaćanje za koje radovi/ snabdevanje nisu izvršeni. Opština bi trebala imenovati posebnu komisiju za nevažeće/završene radove/snabdevanje koje će pratiti ovaj proces do njihovog potpunog završetka, inače će se finansijska sredstva vratiti u opštinski budžet. Takođe treba preduzeti konkretne akcije kako bi osiguralo da registri imovine potpuni i tačni

Predsednik, treba da osigura da su postavljeni efektivni procesi da bi potvrdilo da plan izrade GFI-a za 2019 godinu obraća sva pitanja koja se tiču usklađenosti. To takođe treba da uključujući i pregled nacrtu GFI od strane menadžmenta, sa posebnim fokusom na oblasti sa velikim rizikom ili na oblasti u kojima su tokom prethodnih godina identifikovane slabosti.

3 Finansijsko upravljanje i kontrola

Naš rad u vezi sa Finansijski Upravljanjem i Kontrolom (FUK), odražava detaljni rad koji je preduzet o sistemima prihoda i troškova u budžetskim organizacijama. Posebno je u fokusu revizije bilo i upravljanje budžetom, pitanja nabavke kao i ljudski resursi kao i imovina i obaveze.

Zaključak o Finansijskom Upravljanju i Kontroli

Opština Elez Han ostvarila je oko 92% predviđenih prihoda od završnog budžeta za 2018 godine i takođe potrošila 92% konačnog budžeta za 2018 godinu, što podrazumeva dobru realizaciju na opštem nivou. U kontekstu finansijskih sistema, kontrole prihoda su generalno prikladne i sprovode se efikasno, ali su potrebni dodatni mehanizmi za dešifrovanje tačnih vrednosti potraživanja, uključujući prenesena stanja da bi reagovalo u njihovo prikupljanje u što većoj mēri. Takođe, ključne kontrole u kojima su potrebna dodatna poboljšanja su upravljanje kapitalne imovine, povećanje prikupljanja prihoda, uključujući upravljanje opštinskom imovinom.

3.1 Planiranje i izvršenje budžeta

Razmotrili smo izvore budžetskih fondova, potrošnju fondova kao i prikupljene prihode prema ekonomskim kategorijama. To je istaknuto na donjim tabelama:

Tabela 1. Izvori budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet 1	2018 Izvršenje	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje
Izvori Fondova:	2,948,263	3,097,376	2,861,153	2,422,548	2,189,897
Grant Vlade - Budžet	2,457,642	2,464,499	2,463,145	2,240,415	1,851,080
Prenete iz prethodne godine ²	181,518	181,518	138,390	31,440	106,108
Sopstveni prihodi ³	303,597	303,597	171,825	113,852	188,624
Spoljne donacije	5,506	147,762	87,793	36,841	44,084

Završni budžet je u poređenju sa početnim budžetom povećan za 12% odnosno za 330,631€. Ovo povećanje je rezultat nepotrošenih sredstava prenetih iz sopstvenih prihoda u 2017 godini u iznosu od 181,517 €, nepotrošenih donacija od 2017 godine u iznosu od 83 €, donacije iz MMALS-a/DEMOS-grant opštinskog učinka u iznosu od 29,970 €, donacije od Sharrcem-a

¹ Završni Budžet – odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija

² Sopstveni prihodi opština koji nisu potrošeni u prethodnoj godini a preneti su u aktuelnoj godini.

³ Prijemi koje je entitet iskoristio za finansiranje sopstvenog budžeta.

u iznosu od 110.000 €, donacije od MONT-a u iznosu od 2,2202 € kao i dodatna sredstva od Ministarstva finansija za kategoriju plata i dnevnica u iznosu od 6,856 €.

Opština je 2018 godine potrošila 92,37% konačnog budžeta ili 2,861,153 €, što je za 18% više u odnosu na 2017 godinu, što pokazuje pozitivan trend u izvršenju budžeta.

Tabela 2. Potrošnja fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2018 Izvršenje	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama:	2,766,746	3,097,377	2,861,153	2,422,548	2,189,897
Plate i Dnevnice	1,444,207	1,451,064	1,451,064	1,367,010	1,391,497
Roba i Usluge	225,312	229,656	226,206	188,215	211,387
Komunalije	44,533	44,533	44,405	49,932	48,264
Subvencije i Transferi	51,104	52,795	47,659	49,801	53,158
Kapitalne Investicije	1,001,590	1,319,329	1,091,819	767,590	485,591

Objašnjenja o promenama u kategorijama budžeta, uključujući razloge i uticaje koji su imale su sledeće:

- Promene između konačnog budžeta i realizacije za kategoriju plata i dnevnica ne postoje.
- Razlika između isplata i konačnog budžeta za robu i usluge su u iznosu 3.450 €, od čega 765 € ovih sredstava su iz vladinih grantova i prelaze u suficit, ostala sredstva u iznosu od 278 € su iz sopstvenih prihoda i prenete su u nerednu godinu, dok iznos od 2.405 € su sredstva od pozajmica do obrazovanja;
- Razlika između isplata i konačnog budžeta za komunalije je u iznosu od 127 €, gde ova sredstva iz vladinih grantova i ostaju u suficitu;
- Razlika između isplata i konačnog budžeta za subvencije i transfere je 5.136 €, ova sredstva su iz sopstvenih prihoda i prenete su u nerednu godinu; i
- Najznačajnija razlika između isplata i konačnog budžeta je u kategoriji kapitalnih investicija, koja razlika je u iznosu od 227,509 €, od čega 460 € iz vladinog granta i ostaju u suficitu, ostatak u iznosu od 169,485 € su sopstveni prihodi i prenete su u narednoj godini, deo donacija u iznosu od 55,083 € prenete su u narednoj godini, kao i iznos od 2,479 € od pozajmica u obrazovanju.

Osnovni razlog za neostvarivanje budžetskih investicija je nerealizacija sopstvenih prihoda planiranih za ovu kategoriju.

Pitanje A1- Izvršenje budžeta

Nalaz Iako je na ukupnom nivou izvršenje budžeta je bilo 92,37%, opština nije uspela da izvrši budžet za sve kategorije troškova, posebno, najznačajnija promena je u kategoriji kapitalnih investicija sa izvršenjem od 83%.

Rizik Nerealno planiranje i neadekvatna realizacija u odgovarajućim kategorijama utiče na ne postizanje ciljeva opštine, kao i na prenošenje obaveza ove godine u narednim godinama.

Preporuka B4 Predsednik treba da uradi sveobuhvatnu procenu uzroka za loše izvršenje odgovarajućih kategorija, kao i da osigura pravilno planiranje budžeta pored ciljanih projekata i redovno praćenje budžetskog performansa na redovnom vremenskim osnovama u cilju izvršenja budžeta i izbegavanja loših prikazivanja.

3.1.1 Prihodi

Prihodi realizovani od strane Opštine Elez Han u 2018 godini, bila su u iznosu od 288,496€ ili za 15,101€ niska od planiranih prihoda. Realizacija sopstvenih prihoda je za 63,303 € veća u odnosu na 2017 godinu. Oni se odnose na porezive prihode u iznosu od 133,801€ i neporezive prihode u iznosu od 154,695€, izvršena uglavnom od poreza na imovinu sa učešćem od 133,801 €, raznih poreza, dozvola i prihoda od korišćenja javne imovine.

Tabela 3. Sopstveni prihodi (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2018 Prijemi	2017 Prijemi	2016 Prijemi
Porezivi prihodi	112,000	112,000	133,801	79,588	104,659
Neporezivi prihodi	191,597	191,597	154,695	145,605	147,172
Ukupno	303,597	303,597	288,496	225,193	251,831

Pitanje A2-Nizak nivo prikupljanja opštinskih poreskih prihoda

Prihodi od opštinskih poreza su jedina kategorija sopstvenih prihoda od kojih je izvršenje prikupljanja u 2018 godin je u iznosu od 74,395 €, odnosno niža od 2017 godine, gde je izvršenje bila je 76,224 €. Dakle, odovoga rezultira porast potraživanja ove kategorije za 11,306 € od 250,680 € u 2017godini na 261,986 € u 2018 godini.

Osim jednog predmeta protiv jednog biznisa u Osnovnom sudu u Uroševcu i jednog predmeta koji je prebačen privatnom izvršitelju za izvršenje u 2015 godine, protiv kojih se očekuje prikupljanje duga, kao i za druge klijente gde osim napomena, poslednjih napomena i uprkos objavljenim odlukama gde se predviđava i prestanak poslovne aktivnosti, još uvek nije oduzet neki ozbiljniji korak u prikupljanju ili obezbeđivanje dugova. Treba istaći da se od ukupnog iznosa dugova kategorije opštinskih poreza samo kod 46 klijenata iznoseni dug je 61.511,60 evra, obaveze koje se ne naplaćuju uopšte.

Rizik Ne-preduzimanje kaznenih mera za sva te biznise koja nisu ispunili svoje obaveze, kao što su opštinski porezi, povećava rizik od ne-prikupljanja poreza.

Preporuka B4 Predsednik treba da osigura i da preduzme odgovarajuće mere u što kraćem periodu za prikupljanje svih potraživanja. Takođe potrebno je razmotriti sve moguće opcije, uključujući i one pravne, kako bi se osiguralo prikupljanje prihoda ove kategorije, kao i da se napravi i održava jasna i kompletna evidencija sa svim potrebnim informacijama kako bi upravljanje prihodima da budu efikasnija.

3.1.2 Plate i dnevnice

Plate i dnevnice se isplaćuju putem jednog centralizovanog sistema kojim upravlja MF. Kontrole koje funkcionišu na lokalnom nivou od strane opštine odnose se na: kontrolu plaćanja, potpisivanje platnih lista, verifikacija mogućih promena koja se mogu pojaviti putem obrazaca, i pregleda budžeta za ovu kategoriju i jednakosti sa trezorom. Prema podacima ISFUK-a, budžet za kategoriju plate i dnevnice je bio 1,451,064€, a troškovi bili su isti u iznosu od 1,451,064€, ili izraženo u procentima 100% završnog budžeta ove ekonomske kategorije. Učešće troškova za plate i dnevnice u ukupnim troškovima opštine je 50.72%.

Preporuke

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

3.1.3 Robe i usluge, kao i komunalije

Završni budžet za robu i usluge, kao i komunalije u 2018 godini bio je 229,656€. Od njih je potrošeno 226,206€. One se odnose na troškove za komunalije, derivata i gorivo za grejanje, ugovorene usluge, troškove održavanje i popravke, kao i službenih putovanja.

Preporuke

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

3.1.4 Subvencije i transferi

Završni budžet za subvencije i transfere je bio 52,795 euro. Od njih u 2018 godine su potrošene 47,659 eura ili 90% završnog budžeta. Date subvencija odnose se na finansijsku podršku opštine za različite oblasti i aktivnosti, za sportskih klubova, kulturno umetničkih društava, stipendije, sektor poljoprivrede itd. Mi u ovoj kategoriji nismo naišli na probleme koji bi rezultirali sa nalazima.

Preporuke

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

3.1.5 Kapitalne Investicije

Završni budžet za kapitalne investicije iznosio je 1,319,329€. Od njih, 2018 godine potrošeno je 1,091,819€. One se odnose na administrativne poslovne zgrade, zdravstvene ustanove, obrazovne objekte, izgradnju regionalnih puteva, lokalnih puteva, kanalizaciju, vodosnabdevanje, investiciono održavanje, mašineriju itd.

Preporuke

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

3.2 Kapitalna i ne kapitalna imovina

Pitanje B2 - Slabo upravljanje ne finansijske imovine

Nalaz Vrednost ne-kapitalne imovine-inventara ispod 1,000 € izveštavano u godišnjem finansijskom izveštaju iznosi 3,847 €, dok registrovana u registru imovine opštine u inventari ispod 1,000 € su 87,383 €. Unutar registra inventara ispod 1000 € registrovane su racuni sa ekonomskim kodovima 31610 i 31690 sve u iznosu od 61,106 € što je prouzrokovalo precenjenu vrijednost imovine ispod 1.000 € i podcenjivanje kapitalne imovine za istu vrijednost. Kao i iznos od 26,277 € su inventar kupljen na kraju 2017 godine registrovane na početku 2018 godine, što ukupno daje vrednost registrovane imovine u 87,383 €. Dok, iznos od 32,305 € bila pogrešno prikazana kao kapitalna investicija u ekonomski kod 31610, dok je trebalo da bude registrovana u ekonomskom kodu 13501, potcenjujući ovu kategoriju.

Komisija za registraciju imovine preko 1000 eura, do datuma finansijskog izvještavanja nije dostavila izvještaj o popisu imovine i njihovo poređenje sa registrima imovine. Takođe, opština nije amortizirala ne-kapitalnu imovinu ispod 1.000 evra. Prema opštinskim zvaničnicima, sistem e-imovine nije dovoljno funkcionalan jer ne dozvoljava izračunavanje amortizacije, što je dovelo do netačnog objavljivanja imovine u GFI

Rizik Loše prikazivanje kapitalne i ne-kapitalne imovine rezultira u netačnim iskazivanjem imovine opštine kao i nepotpuna registracija imovine u registru imovine opštine uzrokuje nedostatke u upravljanju i tačnom izveštavanju o imovini, a istovremeno rizikuje zloupotrebu ili gubitak imovine, dok neregistrovanje imovine i nedostatak amortizacije utiče na precenjivanje vrednosti opštinske imovine.

Preporuka B4 Predsednik treba da osigurava da proces registracije imovine u registru imovine opštine bude izvršen i pravilno klasifikovan u odgovarajućim ekonomskim kodovima i nakon završetka ovog procesa, stanje imovine mora biti popisano. Posle popisa, utvrđeno stanje treba uporediti sa opštim registrom imovine, tako da se potencijalne razlike mogu identifikovati i zatim odraziti u registrima imovine.

3.3 Potraživanja

Do kraja 2018. godine potraživanja se uglavnom sastoje od potraživanja od poreza na imovinu u iznosu od 241,599 €, opštinskih poreza od poslovnih aktivnosti 264,656 €, ostalih potraživanja od zakupa u iznosu od 15,954€.

Pitanje B3- Nedostatak mehanizma u prikupljanju potraživanja

- Gjetja** Uprkos činjenice da opština preduzela aktivne mere u pogledu prikupljanja potraživanja, potraživanja imaju trend rasta u odnosu na prethodnu godinu. Rast potraživanja tokom godinama predstavlja neefikasnost u prikupljanju dugova, posebno starih dugova prenetih godinama
- Rizik** Ne apliciranje konkretnih mera u vezi sa prikupljanju dugova, a posebno onih koji se prenose godinama, doprinelo je njihovom rastu i istovremeno ne-izvršenju troškova koji su planirani da se finansiraju iz sopstvenih prihoda.
- Preporuka B4** Predsednik treba da preduzme mere za predgled uzroka za neuspeh u prikupljanju potraživanja i da osigura efikasne mehanizme za njihovo prikupljanje. Isto tako, Predsednik treba da u razumnom roku uspostavi odgovarajuće mere za prikupljanje svih neizmirenih obaveza i da pokrene proces re-potcenjivanja potraživanja gde će svi računi biti analizirani u smislu starosti, značajnih iznosa i stvarnim mogućnostima za njihovo prikupljanje, au određenim slučajevima da se uradi i njihovo obezbeđenje ili otplacivanje u slučaju kategorizacije kao loši dugovi.

3.4 Neizmirene obaveze

Izjava o neizmirenim obavezama prema dobavljačima krajem 2018 godine iznosila je 22,000 €. Ove obaveze su preneti da bi se isplaćivali 2019 godine. Međutim, ovo odražava samo mali deo budžetskih poteškoća na kojima se susreće Opština. Opština je takođe obelodanila kontingentne obaveze kao sudske sporove u iznosu od 18,000€, gde vidi da postoji smanjenje kontingentnih obaveza u odnosu na prethodnu godinu. Opština sprovodi redovan proces izveštavanja obaveza. Direktorati su generalno svesni za zahteve uredbe o prijavljivanju neplaćenih faktura, a odgovorni službenik blagovremeno izveštava Trezoru o ovim računima.

Preporuke

Nemamo preporuke u ovoj oblasti

4 Dobro upravljanje

Dobro upravljanje podrazumeva osnovna načela polaganja odgovornosti, efektivnost kontrola, upravljanje rizicima, nezavisnost unutrašnje revizije, koordinaciju NKR a unutrašnjom revizijom i dobrim upravljanjem javnom imovinom.

Ključna pokazatelj u podršci efektivnog upravljanja je i sprovođenje preporuka revizije jer to pokazuje do koje mere menadžment preduzima radnje za poboljšanje postojećih procesa i kontrola. Nivo ispunjavanja zahteva FUK od strane budžetskih organizacija se nadzire i preko

popunjavanja kontrolnih spiskova samo-ocenjivanja koji se popunjavaju od strane svih budžetskih organizacija, a na kraju godine se podnose Ministarstvu Finansija

Posebne oblasti našeg pregleda u vezi sa dobrim upravljanjem bile su i proces polaganja odgovornosti i upravljanje rizicima, dok su ostale komponente tretirane u okviru gore navedenih poglavlja ili pod-poglavlja ovog izveštaja.

Opšti zaključak o upravljanju

Postoji određeni broj slabosti upravljanja unutar Opštinaš, posebno u vezi sa polaganjem odgovornosti, upravljanjem rizikom kao i o kvalitetu menadžerskog izveštavanja.

Jedan od ključnih elemenata efikasne opštinskog upravljanja je implementacija preporuka datih od spoljne revizije. Efikasan odgovor na implementaciju preporuka nije zadovoljavajući. Ovo je detaljno razmatrana u poglavlju "Napredak u implementaciji preporuka".

Upitnik za samo ocenjivanje, popunjena od strane opština, samo delimično odražava ovu situaciju, odgovarajući na većinu pitanja sa prosečnom ocenom od 2.52 do 2.92. Prema upitniku, opština je dala negativne odgovore na deset pitanja od ukupno 106.

Nadalje, pitanja vezana za registraciju imovine (pitanje 70) su ocenjena sa maksimalnom ocenom 3, dok tokom revizije smo utvrđivali da su registri nefinansijske imovine nepotpuni. To znači da menadžment treba da razmotri pitanja koja nisu dostigla očekivani nivo.

Opština ima Razvojni Opštinski Plan od 2010-2025, takođe tokom 2017, usvojila Strategiju za Socijalno Ekonomski Razvoj 2018-2022.

Opština i dalje nema na posed strateški plan protiv korupcije

4.1 Sistem unutrašnje revizije

Prema Administrativnom uputstvu br. 23/2009 o uspostavljanju i funkcionisanju jedinica unutrašnje revizije u javnom sektoru, svaki javni entitet sa budžetom od 1 do 3 miliona treba da ima unutrašnjeg revizora.

Pitanje B4- Nedostaci u osnivanju JUR-a

- Nalaz** Opština još nije osigurala osnivanje JUR. Prema AU 23/2009 o uspostavljanju i funkcionisanju JUR u javnom sektoru, član 3 tačka 2.1 propisuje da javni subjekt sa budžetom od 1 do 3 miliona treba da ima unutrašnjeg revizora. Iako su , tokom 2017 godine obezbedili unutrašnju reviziju od strane Ministarstva Finansija.
- Rizik** Nedostatak unutrašnje revizije može rezultirati nastavkom ponavljanja slabosti u ključnim sistemima unutrašnje kontrole. Štaviše, menadžment ne može identifikovati i reagovati na vreme na nepravilnosti i slabosti kontrole.
- Preporuka B4** Predsednik treba da obezbedi ispunjenje zakonskog zahteva, odnosno angažovanje unutrašnjeg revizora. Ako se ovaj zahtev ne može realizovati, služba za unutrašnju reviziju treba nastaviti da sprovodi od strane Ministarstva Finansije ili nekog drugog javnog entiteta. Revizorska služba bi podržala menadžmenta u donošenju odluka i eliminisanju slabosti.

4.2 Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom

Da bi imali dobro planiranje, i da bi nadgledali aktivnosti na redovnim osnovama i omogućili efektivno odlučivanje, menadžmentu je potrebno da poseduje redovne izveštaje. Polaganje odgovornosti kao proces je ujedno i prihvatanje odgovornosti, održavanje osoba odgovornim za njihove radnje kao i za obelodanjivanje rezultata na transparentan način. A, upravljanje rizikom je proces koji se tiče identifikovanja, analize, procene i radnji/mera menadžmenta da kontroliše i da reaguje prema rizicima koji dovode u opasnost organizaciju.

Iako je menadžment primenio niz unutrašnjih kontrola da bi obezbedio da sistemi funkcionišu kako treba, primetili smo da su primenjene mere slabe i ne efektivne te da ne omogućuju efektivna i blagovremen odgovor prema identifikovanim operativnim problemima.

Pitanje B5- Slabosti u menadžerskim kontrolama i upravljanju rizika

Nalaz Kao posledica nedovoljnih upravljačkih kontrola, značajan deo budžeta za kapitalne investicije i robe i usluge nije potrošen. Potraživanja nisu adekvatno tretirana od strane menadžmenta, si dhe nuk ishte bërë regjistrimi i pasurisë e as inventarizimi i plotë i pasurisë. Menadžment takođe nema redovne periodične analize o budžetskim kretanjima.

Opština takođe nema pisane politike i procedure za upravljanje rizikom, posebno rizikom od prevare i nepravilnosti. Ne postoji neki registar rizika izrađen u skladu sa zahtevima FUK-a, ne postoji strategija upravljanja rizicima, niti priprema neki izveštaj o njihovom upravljanju.

Rizik Nedovoljni zahtevi za odgovornosti i neadekvatno izveštavanje o ne adekvatnom kvalitetu, smanjuju efikasnost finansijskog upravljanja. Ovo rezultira slabostima u budžetskom procesu i smanjuje sposobnost menadžmenta da odgovori na finansijske izazove na vreme. Takođe smanjuje efekat budžetskih kontrola i povećava rizik od nepravilne potrošnje. Shodno tome, ovo može rezultirati pružanjem ne-kvalitetnih usluga.

Preporuka B5 Kryetari Predsednik treba da obezbedi da je izvršen pregled kako bi se utvrdio oblik finansijskog i operativnog izveštavanja kod višeg menadžmenta. Budžetska kretanja, uključujući prihode i troškove, i plan nabavke treba da budu predmet redovnog izveštavanja i pregleda od strane menadžmenta. Takođe, u cilju smanjenja uticaja rizika na prihvatljivim nivoima, organizacija treba da sastavi registar rizika sa svim odgovarajućim merama/akcijama kako uspostavio pod kontrolom izložene pretnje.

5 Napredak u sprovođenju preporuka

Naš izveštaj revizije za GFI-a za 2017 godinu Opštine Elez Han, rezultirao je sa 8 nalaza i preporuka. Opština je izradila Akcioni Plan gde se predstavlja način kako će se adresirati date preporuke. Takođe izveštaj revizije za GFI-a za 2017 diskutiran i u Skupštini Opštine.

Do kraja naše revizije za 2018 godinu, sprovedena je jedna preporuka, tri su u procesu sprovođenja a cetiri nisu još sprovedene. Za detaljniji opis preporuka i kako su one tretirane pogledajte Tabelu 4

Tabela 4 Sažetak preporuka iz prethodne i 2018 godine

Br	Oblast revizije	Preporuke 2017 godine	Veprime te ndërmar ra	Statusi
1	GFI 2.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje	Predsednik treba da osigura da je izvršena analiza za utvrđivanje razloga za Isticanje Pitanja mišljenja revizije i da preduzme specifične radnje za adresiranje razloga na sistematski način, i da bi utvrdili potpunu registraciju imovine i za eliminisanje grešaka u klasifikaciji troškova. Trebalo takođe da osigura da su postavljeni efektivni procesi da bi se potvrdilo da plan izrade GFI-a za 2018 godinu obraća sva pitanja u raport i Izjava koja je data od strane Glavnog Administrativnog i Finansijskog Službenika se ne treba potpisati osim ako su prema GFI-u sprovedene sve potrebne kontrole.	I u ovom godini imalo je loših klasifikacija i loše upravljanje imovinom	Ne sprovedena
2	Prihodi Pitanje 2 – Ne verifikacija registrovanih imovina	Predsednik treba da poboljša proces verifikacije imovine i obezbedi da verifikacija 1/3 njih bude sprovedena na redovnoj godišnjoj osnovi da bi se odrazio realno stanje oporezovanih imovina. Povećanje registracije imovine će rezultirati većim prihodima za opštinu i boljim budžetskoj performansi.	Tokom revizije primetili smo da ova preporuka je sprovedena	Sprovedena
3	Pitanje 3 – Ne prikupljanje poreza na poslovanje	Predsednik treba da obezbedi da će preduzeti odgovarajuće mere da prikupi sva svoja potraživanja u razumnom vremenskom periodu. Takođe treba da se aktivno razmatraju sve moguće opcije, uključujući i pravna sredstva, kako bi se osiguralo realizaciju prihoda.	Utvrdili smo da i dalje ova preporuka ostaje ne sprovedena	Ne sprovedena
4	3.7 Kapitalna i ne kapitalna imovina Pitanje 4 – Slabo upravljanje ne finansiranom imovinom	Predsednik treba da osigura da u saradnji sa Ministarstvom Javne Uprave eliminišu nedostatke u sistemu e-imovine, uključujući devaluaciju imovine i registraciju preostale imovine. Takođe, proces inventarizacije treba da bude završen na vreme, pre pripreme GFI-a, i izveštaj o inventarizaciji treba da uključi upoređivanje fizičkog stanja s stanjem registara. Ukoliko se utvrdi razlika, one se trebaju odraziti u registar imovine i u računovodstvenom registru.	Utvrdili smo da i dalje ova preporuka ostaje ne sprovedena	Ne sprovedena

5	Potraživanja Pitanje 5 - Tretiranje računa potraživanja	Predsednik treba da obezbedi jačanje mehanizama za prikupljanje prihoda, uključujući neplaćena potraživanja iz prethodnih godina, u početku iskorišćavajući sve neophodne radnje unutar opštine, a zatim iskorišćavanja drugih zakonskih mera. je računa potraživanja	Menadžment je preduzeo mere i nalazi se u procesu poboljšanja prikupljanja	U proces sprovođenja
6	Napredak u sprovođenju preporuka Pitanje 6 - Niski nivo sprovođenja preporuka iz prethodne godine i ranijih godina	Predsednik treba da obezbedi da se sprovođenje akcionog plana kontinuirano nadgleda i izveštava redovnom mesečnom ili tromesečnom osnovu u pogledu postignutog napretka u tom pravcu. Preporuke koje ne sprovode prema rokovima treba preispitati od strane predsednika u najkraćem roku, kao i da se preduzmu pro-aktivne aktivnosti prema barijerama prezentiranih tokom implementacije.	Tokom revizije primetili smo da preporuke su e proces sprovođenja	U proces sprovođenja
7	Sistem unutrašnje revizije Pitanje 7 - Nedostaci u osnivanju JUR-a	Predsednik treba da obezbedi ispunjenje zakonskog zahteva, odnosno angažovanje unutrašnjeg revizora. Ako se ovaj zahtev ne može realizovati, služba za unutrašnju reviziju treba nastaviti da sprovodi od strane Ministarstva Finansije ili nekog drugog javnog entiteta. Revizorska služba bi podržala menadžmenta u donošenju odluka i eliminisanju slabosti.	Utvdili smo da i dalje ova preporuka ostaje ne sprovedena	Ne sprovedena
8	Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom	Predsednik treba da obezbedi da je izvršen pregled kako bi se utvrdio oblik finansijskog i operativnog izveštavanja kod višeg menadžmenta. Budžetska kretanja, uključujući prihode i troškove, i plan nabavke treba da budu predmet redovnog izveštavanja i pregleda od strane menadžmenta. Takođe, u cilju smanjenja uticaja rizika na prihvatljivim nivoima, organizacija treba da sastavi registar rizika sa svim odgovarajućim merama/akcijama kako uspostavio pod kontrolom izložene pretnje.	Tokom revizije primetili smo da preporuke su e proces sprovođenja	U proces sprovođenja
Br	Oblast revizije	Preporuke 2018 godine		

1	Preporuke u vezi sa Godišnjim Finansijskim Izveštajima	<p>Predsednik treba da obezbedi da se izvrši analiza kako bi se utvrdili uzroci nalaza revizora. Potrebno je preduzeti konkretne akcije za jačanje kontrola u procesu plaćanja kako bi se izbeglo plaćanje za koje radovi/ snabdevanje nisu izvršeni. Opština bi trebala imenovati posebnu komisiju za nevažeće/završene radove/snabdevanje koje će pratiti ovaj proces do njihovog potpunog završetka, inače će se finansijska sredstva vratiti u opštinski budžet. Takođe treba preduzeti konkretne akcije kako bi osiguralo da registri imovine potpuni i tačni</p> <p>Predsednik, treba da osigura da su postavljeni efektivni procesi da bi potvrdilo da plan izrade GFI-a za 2019 godinu obraća sva pitanja koja se tiču usklađenosti. To takođe treba da uključujući i pregled nacрта GFI od strane menadžmenta, sa posebnim fokusom na oblasti sa velikim rizikom ili na oblasti u kojima su tokom prethodnih godina identifikovane slabosti.</p>
2	Planiranje i izvršenje budžeta	<p>Predsednik treba da uradi sveobuhvatnu procenu uzroka za loše izvršenje odgovarajućih kategorija, kao i da osigura pravilno planiranje budžeta pored ciljanih projekata i redovno praćenje budžetskog performansa na redovnom vremenskim osnovama u cilju izvršenja budžeta i izbegavanja loših prikazivanja.</p>
3	Prihodi	<p>Predsednik treba da osigura i da preduzme odgovarajuće mere u što kraćem periodu za prikupljanje svih potraživanja. Takođe potrebno je razmotriti sve moguće opcije, uključujući i one pravne, kako bi se osiguralo prikupljanje prihoda ove kategorije, kao i da se napravi i održava jasna i kompletna evidencija sa svim potrebnim informacijama kako bi upravljanje prihodima da budu efikasnija.</p>
4	Kapitalna i ne kapitalna imovina	<p>Predsednik treba osiguravati da proces registracije imovine u registru imovine opštine bude izvršen i pravilno klasifikovan u odgovarajućim ekonomskim kodovima i nakon završetka ovog procesa, stanje imovine mora biti popisano. Posle popisa, utvrđeno stanje treba uporediti sa opštim registrom imovine, tako da se potencijalne razlike mogu identifikovati i zatim odraziti u registrima imovine.</p>
5	Nedostatak mehanizma u prikupljanju potraživanja	<p>Predsednik treba da preduzme mere za predgled uzroka za neuspeh u prikupljanju potraživanja i da osigura efikasne mehanizme za njihovo prikupljanje. Isto tako, Predsednik treba da u razumnom roku uspostavi odgovarajuće mere za prikupljanje svih neizmirenih obaveza i da pokrene proces re-potcenjivanja potraživanja gde će svi računi biti analizirani u smislu starosti, značajnih iznosa i stvarnim mogućnostima za njihovo prikupljanje, au određenim slučajevima da se uradi i njihovo obezbeđenje ili otplacivanje u slučaju kategorizacije kao loši dugovi.</p>
6	Sistem unutrašnje revizije	<p>Predsednik treba da obezbedi ispunjenje zakonskog zahteva, odnosno angažovanje unutrašnjeg revizora. Ako se ovaj zahtev ne može realizovati, služba za unutrašnju reviziju treba nastaviti da sprovodi od strane Ministarstva Finansije ili nekog drugog javnog entiteta. Revizorska služba bi podržala menadžmenta u donošenju odluka i eliminisanju slabosti.</p>

7	Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom	Predsednik treba da obezbedi da je izvršen pregled kako bi se utvrdio oblik finansijskog i operativnog izveštavanja kod višeg menadžmenta. Budžetska kretanja, uključujući prihode i troškove, i plan nabavke treba da budu predmet redovnog izveštavanja i pregleda od strane menadžmenta. Takođe, u cilju smanjenja uticaja rizika na prihvatljivim nivoima, organizacija treba da sastavi registar rizika sa svim odgovarajućim merama/akcijama kako uspostavio pod kontrolom izložene pretnje.
---	---	--

Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti provladava verzija na albanskom jeziku.

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Vrsta mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije ukoliko** se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije – što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se istiche i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Potvrдно pismo

Republika e Kosovës
Republic of Kosova

Komuna Hani i Elezit
Municipality of Elez Han

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit për vitin 2018 dhe për implementimin e rekomandimeve

Për: "Univerzum Audit" Sh.p.k.

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Auditorit për auditimin e Pasqyrave Financiare të Komunës së Hanit të Elezit, për vitin 2018 (në tekstin e mëtejme "Raporti");
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit;
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

Z. Rufki Suma

Kryetari i Komunës së Hanit të Elezit

Data: 21 Maj 2019, Hani i Elezit